

T.C.
DIYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
GÖREV, YETKİ VE ÇALIŞMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak

Amaç

MADDE 1-Bu yönetmeliğin amacı; **5393 Sayılı Belediye Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde**, kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması, yerel hizmetlerin tüm bireyler için dengeli dağılımının sağlanması ve halkımıza herkes için erişilebilir bir yaşamın gereklilikleri doğrultusunda hizmet vermek amacıyla; Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki tüm engelli gruplarına, 65 yaş ve üstü bireylere, engelli ve yaşlı bireylerin ailelerine, koruyucu önleyici, destekleyici, geliştirici, değiştirici, dönüştürücü rehberlik, danışmanlık, medikal araç gereç desteği ve faaliyet odaklı hizmetlerin sunulduğu Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve bağlı müdürlüklerin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Engelli ve Yaşlı Hizmetler Dairesi Başkanlığı ve bağlı müdürlüklerin bu yönetmeliği esas alarak, tüm çalışmalarını; insan onuruna yakışır bir şekilde eşitlikçi, denkleştirici, katılımcı ve paylaşımcı olarak üretmesi amaçlanmaktadır.

Kapsam

MADDE 2-Bu yönetmelik, **Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi** Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, bünyesine bağlı müdürlüklerin ve görevli personelin görev,yetki ve sorumlulukları **ile çalışma usul ve esaslarını** kapsar.

Hukuki Dayanak

MADDE 3- Bu yönetmelik **T.C. Anayasası'nın 124.Maddesinde verilen yetkiye dayanılarak, Anayasası'nın 10., 90., ve 127. Maddeleri, 3/7/2024 tarih 5393 Sayılı Belediye Kanununun 13., 14., maddeleri ile 15. Maddenin (b) fıkrası, 9.10.2005 tarih 25961 Sayılı İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği, 10/07/2004 tarih 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, Cumhurbaşkanlığı'nın 23.02.2022 tarih ve 5210 sayılı kararı ile 24.02.2022 tarih ve 31760 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmenliklerine dayanılarak hazırlanmıştır.**

*buraya alınan meclis kararı eklenecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Tanımlar

Kuruluş

MADDE 4-

a) İlgili Genel Sekreter Yardımcılığına bağlı olarak görev yapan Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; Daire Başkanına bağlı, **olarak; Engelliler Şube Müdürlüğü, Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğü ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü** bulunur.

b) Kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması, yerel hizmetlerin dengeli dağılımının sağlanması, belediye tarafından sunulan hizmetlerde kalitenin artırılması için ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel, Belediye ve bağlı kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak istihdam edilir.

Tanımlar

MADDE 5- Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

Belediye: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesini,

Belediye Başkanı: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Başkanını,

Başkanlık: Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığını,

Belediye Meclisi: Diyarbakır Büyükşehir Belediye Meclisini,

Belediye Encümeni: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Encümenini,

Genel Sekreter: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterini,

Genel Sekreter Yardımcısı: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığının bağlı olduğu ilgili Genel Sekreter Yardımcısını,

Daire Başkanı: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanını,

Daire Başkanlığı: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığını,

Haracama Birimi: **Engelli ve Yaşlı Hizmetler Dairesi Başkanlığı**

Haracama Yetkilisi: **Daire Başkanı**

Müdür: İlgili şube müdürünü,

Müdürlük: İlgili şube müdürlüğünü,

Personel: Müdürlüklerde çalışan, bağlı olduğu şube müdürünün verdiği görev ve hizmetleri tam ve noksansız olarak yerine getirmekle yükümlü memur, sözleşmeli memur işçi ve hizmet alımı kapsamında çalışan kişileri kapsar.

Mesleki Personel: Sosyal Hizmet, psikoloji, çocuk gelişimi ve eğitimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, fizyoterapi ve rehabilitasyon, ergoterapi, dil ve konuşma terapisi, hasta ve yaşlı bakımı, sağlık, sosyoloji, okul öncesi, özel eğitim, tarım ve el sanatları öğretmenliği v.b. mesleki ve teknik alanlarından birinde meslek lisesi önlisans ve lisans mezunlarından oluşur.

Medikal Malzeme: Elektrikli hasta yatağı, manuel hasta yatağı, havalı yatak, akülü tekerlekli sandalye, akü, tekerlekli sandalye ve akülü sandalye yedek parçaları, manuel tekerlekli sandalye, wolker, koltuk değneği, beyaz baston, işitme cihazı vb. özel ihtiyaç durumlarında engelli bireylerin kullanması gereken malzemeleri kapsar.

Gönüllü: Bilgi, beceri ve yeteneğini, her türlü ortak çalışma, imkan ve zamanını ortaya koyarak çalışma alanı konusunda maddi bir kazanç beklemezsizin yerel yönetim hizmetlerine katılan kişi, kurum, ve sivil toplum kuruluşlarını,

Danışmanlık: Birimden yararlanan engelli bireylerin ve ailelerin bireysel, ailevi, sosyal, psikolojik hukuksal sorunları ve hakları konusundaki hizmetleri ile engellilerin ve ailelerinin problemlerine gerçekçi çözümler üretilmesi için yapılan çalışmaları,

Rekreasyon: Bireyin serbest zamanlarında gönüllü olarak yer aldığı birey için bir anlam taşıyan ve eğlenmesini sağlayan araçları ve aktiviteleri,

Rehabilitasyon: Nöroçeşitlilerin, fizyoçeşitlilerin, Nadir ve Kronik Hastalıkları olan bireylerin ve yaşlıların fiziksel, zihinsel, psikolojik, ruhsal, sosyal, meslekî ve ekonomik yararlılık alanlarında yetenekleri doğrultusunda en üst düzeyde işlevde bulunmalarını arttırmak için yapılan bir dizi destek ve organizasyonları

Mesleki rehabilitasyon: Yaşı itibariyle bir işte çalışabilen ve bazı nedenlerden dolayı çalışma hayatından uzaklaşan, nöroçeşitlilerin, fizyoçeşitlilerin, nadir ve kronik hastalıkları olan bireylerin mümkün olan en kısa süre içerisinde tekrardan işgücü piyasasına dahil olma sürecini içeren bir bütünsel organizasyonları.

Sosyal rehabilitasyon: Engelli bireylerin ve ailesinin sosyal hayatta karşılaştığı her türlü sorunlarının tanımlanmasına ve çözümlenmesine yönelik çalışmalarla, engelli birey ve ailesinin sosyal hayata eşit olarak katılımlarını kolaylaştıran çalışmaları ifade eder.

Toplum temelli rehabilitasyon: sürekli yoksulluğun olduğu, daha çok kırsal kesimler başta olmak üzere şehirler ve büyük şehirlerin sosyo-ekonomik düzeyi düşük kesimlerinde yaşayan nöroçeşitlilerin, fizyoçeşitlilerin, nadir ve kronik hastalıkları olan bireylerin ve ailelerinin yaşam kalitesini artırmayı, denkleştirilmiş şartlar dahilinde sosyal katılımını artırmayı, yoksulluğu azaltmayı amaçlayan, organizasyonları

Aile Danışmanlığı: engelli ve/veya yaşlı bireylerin aileleriyle yaşadıkları iletişim sorunlarını çözmek, ebeveynlerin engelli çocuklarını kabullenme sürecini kısaltmak ve aileleri mümkün olan en kısa sürede insan onuruna yakışır, hak temelli destek hizmetlerini talep etme noktasında bilinçlendirmek için Daire Başkanlığında görevli aile danışmanı tarafından, verilen profesyonel bilgilendirme, yöneltme ve yönlendirme hizmetlerini ifade eder.

1-Engelliler Şube Müdürlüğü:

Fizyoçeşitlilik: Bireylerin doğuştan, doğum sırasında veya doğum sonrasında iç veya dış faktörlerin etkisi ile fiziksel **yetisi** (kör ve görme engelli, sağır ve işitme engelli, bedensel engelli,) yerine getirilmesinde farklılıklar olmasını kapsayan bir terimi,

Kör-Görme Engelli: Doğumdan veya sonradan gelişen sebeplerle oluşan görme yeti farklılığını, ,

Sağır-İşitme Engelli: Doğumdan veya sonradan gelişen sebeplerle oluşan işitme yeti farklılığını, ,

Bedensel Engelli: Doğumdan veya sonradan gelişen sebeplerle oluşan bedensel yeti farklılığını, ,

Braille alfabesi: Kör ve görme engellilerin okuyup yazması için kullanılan bir alfabeyi,

Psikososyal Destek: Sosyal yaşantıda herhangi bir konu veya olay karşısında kendini yönetme becerilerinde zorluk yaşayan bireylere uzman meslek elemanı tarafından verilen psikolojik ve sosyal desteği, ifade eder.

Nöroçeşitlilik: Bireylerin beyinlerinin çalışma şeklindeki ve iletişimdeki farklılıkları (otizm, down sendromu, mental retardasyon, dikkat eksikliği ve hiperaktivite , özel öğrenme güçlüğü, ruhsal ve duygusal hastalıklar vb.) tanımlamak ve etiketlenmenin önüne geçmek için kullanılan bir çatı terimi,

Otizm: Sözel ya da sözel olmayan iletişimde nörolojik ve gelişimsel bir farklılığı,

Down Sendromu: İnsan DNA'sında 21. kromozom çiftinde fazladan bir kromozom bulunması durumunda ortaya çıkan bir farklılığı,

Mental Retardasyon: Bireylerin zihinsel yeteneklerinin ve günlük yaşam becerilerinin yaşlarına göre beklenen seviyenin altında olmasını,

Özel Öğrenme Güçlüğü: Ortalama veya ortalamanın üstü zekâya sahip bireylerin, konuşma, dinleme, okuma, yazma, hatırlama ve/veya akıl yürütme veya matematiksel **yetkinliklerinin** edinimi ve kullanımındaki nöro-gelişimsel farklılığı,

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bireylerde aşırı hareketlilik, dikkat eksikliği ve dürtüsellik olarak tanımlanan nörogelişimsel bir farklılığı,

Psiko-sosyal engellilik: Duygu, düşünce ve davranışlarındaki normalden farklı görüntüler nedeni ile günlük yaşam aktivitelerini tamamlamada, kişiler arası ilişkilerini devam ettirmede güçlük yaşamayı,

Psikososyal Destek: Sosyal yaşantıda herhangi bir konu veya olay karşısında kendini yönetme becerilerinde zorluk yaşayan bireylere uzman meslek elemanı tarafından verilen psikolojik ve sosyal desteği,

Gündüz Destek Merkezi: Nöroçeşitlilere destek veren aile bireylerinin gün içerisinde kendilerine de vakit ayırıp sosyal hayata katılmalarını sağlamak amacıyla nöroçeşitlilerin tam veya yarı zamanlı olarak hizmet aldığı modeli ifade eder.

2-Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğü:

Nadir ve Kronik Hastalıklar: Doğum anı ve doğum sonrası ortaya çıkan ve bireyin yaşamında uzun süreli tıbbi destek ihtiyaçları ortaya çıkaran hastalıkları (Astım, Çölyak KOAH, SMA, MS, Kanser, Diyabet, Artrit, Alzheimer vb.)

Medikal Malzeme: Elektrikli hasta yatağı, manuel hasta yatağı, havalı yatak, akülü tekerlekli sandalye, akü, tekerlekli sandalye ve akülü sandalye yedek parçaları, manuel tekerlekli sandalye, wolker, koltuk değneği, beyaz baston, işitme cihazı vb. özel ihtiyaç durumlarında nadir ve kronik hastalığı olan bireylerin kullanması gereken malzemeleri,

Asistan ve refakatçi desteği: Nadir ve kronik hastalığı olan bireylerin günlük aktiviteleri, duygusal destekleri, sosyal etkileşimleri ve seyahatleri gibi konularda **kolaylaştırıcılık** sağlayarak, bireylerin bağımsızlıklarını korumalarını ve böylece genel yaşam kalitelerini arttırmalarını mümkün kılmayı ifade eder.

3-Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü:

Yaşlı: 65 yaş ve üzeri kişiyi,

Yaşlılık: Bireyin ileriki yaşlarında zaman içinde oluşan yeti farklılıkları nedeniyle biyolojik, psikolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak destek almasını gerektiren periyodik dönemi

Huzurlu Yaşlanma: Huzurlu yaşlanma süresi yaşlıların günlük yaşamlarında sosyal, ekonomik, kültürel aktivitelere katılımlarını ve İnsan yaşamının her dönemine değer atfeden kolektif bir yaşam kavramını,

İleri Yaş Yaşam Merkezi: 65 yaş ve üzeri bireylerin ihtiyaç duymaları halinde süreli ya da tam zamanlı hizmet alabilecekleri yaşam merkezlerini ifade eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teşkilat ve Yönetim

Teşkilat

MADDE 6-(1) Engelli ve Yaşlı Hizmetler Dairesi Başkanlığı aşağıda belirtilen 3 şube müdürlüğü, şube müdürlüğüne bağlı ve merkezlerden oluşur:

- Engelliler Şube Müdürlüğü
  - 1) Aktif Yaşam Merkezi
  - 2) Kayapınar Mola Evi
  - 3) Yenişehir Mola Evi
- Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğü
- Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü
  - 1)Aktif Yaşlanma Birimi

Yönetim

(2) -Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığında sunulan hizmetler; bu yönetmelik hükümleri çerçevesinde, Daire Başkanlığı ile Daire Başkanlığı'na bağlı Şube Müdürlükleri tarafından düzenlenir ve yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığının Görev, Yetki ve Sorumluluklar

MADDE 7-(1)Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun, belediyenin görev ve yetkilerini düzenleyen ilgili maddelerinde engelli ve yaşlı ibarelerinin geçtiği tüm hizmetler ile iş ve işlemleri yapmak ve yaptırmak,

b) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi il sınırları içerisinde yaşayan nöroçeşitliler (*otistik, down sendromlu, zihinsel engelli, dikkat eksikliği ve hiperaktivite vb farklı olan bireyler, psikosozal engelliler*) ve fizyoçeşitli bireyler (*kör, görme engelli, sağır işitme engelli, dil ve konuşma engelli, bedensel engelli vb.*) nadir ve kronik hastalıkların sebep olduğu engelli *bireyler* ve ailelerine mesleki ve hobi kursları, eğitim ve seminer çalışmaları, psikosozal destek hizmetleri, fizyoterapi ve sağlık hizmetleri, ücretsiz servis hizmetleri, medikal malzeme desteği, kültürel etkinlikler, vb. destekleri sunmak,

c) Engelli ve Yaşlı Hizmetleri uygulamalarını toplumun tüm kesimlerine ulaştırmak ve bunlarla ilgili veri tabanı oluşturmak,

ç) Engelli ve yaşlı hizmetlerini uygulamak ve gerekli medikal malzeme desteği sağlamak, engelli ve yaşlıların hizmetlerden faydalanması için ilgili meslek personelinin sosyal inceleme, araştırma ve değerlendirme yapmasını sağlamak,

d)Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi İl sınırları içerisinde yaşayan engelli ve yaşlı vatandaşların yaşam standartlarını yükseltmeye ve sorunlarını çözmeye yönelik ulusal ve uluslararası projeler ve AR-GE çalışmaları yapmak,

e) Toplumsal katılım konusunda Engelli ve yaşlı hizmetleri politikaları oluşturarak, bu politikaların hayata geçirilmesi için gerekli adımları atmak,

f) 65 yaş üstü yaşlı bireyler için sosyo kültürel faaliyetler düzenlemek, evde temizlik desteği, evde sağlık desteği, fizyoterapi desteği, evde teknik bakım ve onarım desteği, sağlamanın yanında psikosozal destek ve hastane refakat hizmeti sunmak,

g) Yaşlı vatandaşların yaşamlarını kolaylaştırmak ve hayatlarını daha mutlu geçirebilmelerini sağlamak amacıyla Yaşlı yaşam merkezi, gündüz destek merkezleri açmak, yaşlılar ve engellilerin toplumsal bütünleştirmelerine katkı sağlamak amacıyla çocukların da yaşlılar ve engelliler ile birlikte aynı ortamı paylaşacağı masal evleri açmak ve kamuya açık alanlarda kültürel v.b. projeler yürütmek,

ğ) Engelli bireylerin ve ailelerinin faydalanabileceği hizmet birimleri, spor merkezleri ve gündüz destek merkezleri açmak,

h) Diyarbakır'daki sosyal, fiziksel, özel ve kamusal alanların her birey için erişilebilir ve fırsatların ulaşılabilir olması için çalışmalar yürütmek, ilgili birim ve kurumlarla ortak olarak çalışmak,

ı) İlimizde engelli ve yaşlı alanında çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarını desteklemek ve sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütmek,

i) Engelli bireylerin yaşam becerilerini artırmak ve yeni beceriler edinmelerini kolaylaştırmak için özel eğitim uygulamalarını gerçekleştirmek,

j) Daire Başkanlığı engellilere yönelik olarak; üniversiteler, özel kuruluşlar, engellilere hizmet amacıyla kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile iş birliği halinde, 9.10.2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İl Özel İdaresi ve

Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği hükümlerine göre gönüllülük esasına dayanan hizmetlerin yapılmasını temin etmek.,

k) Engelliler ve yaşlılara yönelik toplumsal farkındalık ve kabulün sağlanması için bilgilendirme, bilinçlendirme, eğitim, seminer, çalıştay, panel, forum ve konferanslar düzenlenmesini sağlamak,

l) Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bağlı çalışan personel başta olmak üzere belediye personelinin ve belediyeye başvuran tüm kurum personeline yönelik engellilerin ve yaşlıların toplumsal alanlara eşit erişimi, eşit hizmet v.b. konularda, ilgili profesyonel eğiticiler tarafından eğitimler verilmesini sağlamak,

m) İlgili mevzuatta belirtilen ve başkanlık makamınca verilecek diğer görevleri yerine getirmek,

ENGELLİLER ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

MADDE 8- (1) Engelliler Şube Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları

a) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Belediyeye verilmiş görev ve sorumlulukların, yetkisi dahilinde olanların yerine getirilmesini sağlamak,

b) Belediye Başkanının talimatıyla Meclis ve Encümen kararlarını uygulamak,

c) Personeline görev dağılımını yapar, personelinin izler ve çalışanların yürüttüğü işleri kontrol eder,

ç) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi sınırları içine yaşayan fizyolojik engelliler (kör ve görme engelli, sağır ve işitme engelli, konuşma engelli, bedensel engelli vb.), nörolojik engelliler (otizm, down sendromu, zihinsel engelli, ruhsal ve duygusal hastalıklar, dikkat eksikliği ve hiperaktivite vb. tanıları kapsayan bireyler), nadir ve kronik hastalar ve aileleri ile yaşlılar için hizmet, politika ve etkinlikler üretir,

d) Engelli birey ile aileleri için sosyal ve bireysel sorunlara karşı önleyici, koruyucu, değiştirici ve geliştirici uygulamaları gerçekleştirir,

Kenti ve kentteki sosyal, kamusal, özel tüm alanların, engellilere göre düzenlenmesini sağlar. Bu düzenlemeler WC'ler, engelli rampalarının, sarı şeritler, braille alfabesi ile oluşturulmuş tabelalar, alternatif ve destekleyici iletişim sistemleri, işaret dili görselleri gibi toplumsal yaşamı denkleştirici ve erişilebilir düzenlemeleri içerir.

e) Engellilerle ilgili il genelinde veri tabanı oluşturur,

f) Toplumun bilinç düzeyini artırmak, toplumda farkındalık oluşturmak ve Engelliler Şube Müdürlüğü hizmetleri ile ilgili tanıtım yapmak amacıyla erişilebilir belgesel, kitap, dergi, broşür gibi basılı veya sesli materyaller hazırlar ve dağıtımını sağlamak,

g) Üniversiteler, özel kuruluşlar, engellilere hizmet amacı ile kurulmuş vakıf, dernek, sendika gibi sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ortak çalışmalar yapmak,

ğ) Diyarbakır il sınırları içinde bulunan engelliler ve ailelerini bilgilendirme amacı ile eğitim, seminer, sempozyum, panel, konferans gibi ve bilgilendirici bilinçlendirici çalışmalarını organize etmek,

h) Engellilerin çalışma yaşamına katılmaları için gerekli mesleki eğitimlerin verilmesini sağlayarak mesleki rehabilitasyon çalışmalarını gerçekleştirir,

ı) İl sınırları içinde bulunan engelliler ve aileleri için rekreasyon çalışmaları yapmak,

i) Engelliler Şube Müdürlüğüne bağlı çalışan personelin mesleki gelişimi için gerekli eğitimleri almasını sağlar ve personelin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak imkânlardan faydalanmalarını için alan yaratır,

- j) Engellilerin, veli ya da vasilerinin taziye, hastane, resmi işlemler gibi zorunlu haller durumunda veya sosyalleşme talebinden doğan yaşamsal ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla, gündüz destek merkezleri açmak,
- k) Engellilerin eğitim ve öğretim ve sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılamak ve yeteneklerini geliştirmek üzere donanımlı merkezleri açmak,
- l) Engelliler Şube Müdürlüğü hizmetlerinden faydalanmak isteyen engelli bireylere gerekli durumlarda ücretsiz servis aracı hizmeti sağlamak,
- m) Akülü araç kullanan bireyler için kolaylıkla erişebilecekleri akülü araç şarj istasyonları kurar, akülü araçların sarj ünitelerinin bakım ve onarımlarının yapılmasını sağlamak,
- n) Akülü veya tekerlekli sandalye kullanan bireylerin araçlarının ücretsiz tamir, bakım ve onarımının yapılması ile gerekli malzemenin teminini sağlamak,
- o) Talep edilmesi halinde şube müdürlüğünde görev alan meslek elemanları (sosyal çalışmacı, sosyolog, psikolog, fizyoterapist, hemşire) tarafından sosyal inceleme yapılarak medikal malzeme, aynı ve sağlık hizmetleri desteği sunar,
- ö) Körlük ve görme engelli bireyler için braille alfabesi kursları açılması, braille alfabesi ile oluşturulmuş materyaller hazırlanması sağlanır. Ayrıca sesli kitaplar oluşturmak amacı ile ses kayıt stüdyosu ve sesli kütüphane kurmak,
- p) Kentteki tüm engelli bireylerin eşit koşullara sahip olması için toplumda sosyalleşme baz alarak kent yaşamını değiştirmeyi, ön yargıları ve ayrımcılığı ortadan kaldırmayı ve tüm imkanların tüm bireyler için erişilebilir ve ulaşılabilir hale getirilmesini sağlamak. Bu amaçla kentin tüm bileşenleriyle işbirliğinin sağlanması için gerekli mekanizmaları düzenlemek.
- r) Sağır ve işitme engelli bireyler başta olmak üzere işaret dili eğitimi almak isteyen tüm bireylere işaret dili eğitimlerinin verilmesi ve belediye ait basın yayın organlarında işaret dili kullanılmasını sağlamak. Bununla birlikte kentteki diğer basın kuruluşlarını da bu konuda teşvik etmek,
- s) Şube Müdürlüğüne başvuran engellilere ve ailelerine danışmanlık, yönlendirme ve psikososyal destek ve aile danışmanlığı hizmeti sağlamak,
- ş)İlgili tüm Koordinasyon, Kurul ve Değerlendirme Kurullarında yer alır,
- t)Engellileri sürekli iyileştirmeye yönelik çalışmalar yapmak,
- u) Personelin Mesai saatlerini etkin ve verimli kullanmasını ve uyum içinde çalışmasını sağlamak,
- ü) Demirbaş, kırtasiye ve benzeri malzemelerin amacına uygun olarak kullanılmasını sağlamak,
- v) Faaliyet raporlarının periyodik olarak hazırlanmasını ve daire başkanlığına sunulmasını sağlamak,
- y) İlgili alanda gönüllülük faaliyetleri yürütür ve şube müdürlüğünde gönüllü çalışmalar yapmak isteyen bireylere alanla ilgili eğitim verilmesini sağlar,
- z) Şube Müdürlüğünden hizmet alan engellilerin gelişimine ve eğitimine destek sunmak üzere kitap, dergi, oyuncak gibi materyalleri temin etmek,
- a.a) İş güvenliği önlemlerini alır.
- a.b) İlgili yazışmaların yapılmasını sağlamak,
- a.c) Personel hareketlerini (izin, dış görev vb.) planlar, denetler ve personele bilgilendirilme yapılmasını sağlamak,

a.d) Şube Müdürlüğünü Daire Başkanına ve üst yönetime karşı temsil eder,

a.e) Görevlendirilmesi durumunda Birimi / Kurumu temsil eder,

MADDE 9- (1) Engelliler Şube Müdürlüğü Hizmet Birimleri

Fizyoçeşitlilik Birimi

Fizyoçeşitlilik birimi hizmetleri Sümer Park Birlikte Yaşam Destek Merkezi içerisinde yürütülmektedir. Merkezden %40 ve üzeri ÇÖZGER raporu olan, 18 yaş üstü fizyoçeşitli bireyler faydalanmaktadır. Merkezde;

- El sanatları atölyesi
- Boyama atölyesi (ahşap, vitray, geri dönüşüm ürünleri vb.)
- Deri işlemeciliği atölyesi
- Müzik atölyesi
- Halk oyunları atölyesi
- E- KPSS sınıfı
- İşaret dili sınıfı
- Akülü ve manuel tekerlekli sandalye tamir istasyonu
- Sesli kütüphane ve ses stüdyosu
- Psikososyal destek birimi bulunmaktadır.

Sümer Park Birlikte Yaşam Destek Merkezinden mesleki kurs veya hobi kursu almak isteyen kursiyerler ücretsiz servis imkânlarından faydalanabilmektedir. Akülü veya tekerlekli sandalye kullanan bireylerin sağlık hizmetlerinden faydalanabilmesi için ücretsiz asansörlü servis araçları hizmet vermektedir.

Nöroçeşitlilik Birimi

Nöroçeşitlilik birimi hizmetleri Birlikte Yaşam Merkezi ile Gündüz Destek Merkezi Mola Evleri içerisinde yürütülmektedir.

Birlikte Yaşam Merkezi

Nöroçeşitlilerin akranlarıyla birlikte sosyal ve mesleki rehabilitasyonunu gerçekleştirmek amacı ile bünyesinde;

- Hobi ve mesleki eğitim atölyeleri
- Müzik sınıfı
- Spor sınıfı
- Psikososyal destek birimi
- Duyu bütünleme birimi

bulunan yaşam merkezidir. Birlikte yaşam merkezinde atölye ve psikososyal destek hizmetlerinin yanında sosyal ve kültürel etkinliklerde yer almaktadır. Merkeze kayıtlı bireyler hafta içi her gün birimden hizmet **alabilmektedir**. Merkezden faydalanan ve kendi imkânı ile ulaşım sağlayamayan bireylere ücretsiz servis desteği ve ücretsiz kahvaltı hizmeti verilmektedir.

Gündüz Destek Merkezi Mola Evleri

Nöroçeşitlilerin ailelerinin günlük hayatta kendilerine vakit ayırabilmeleri için nöroçeşitlilere destek veren hizmet merkezlerdir. Merkezlerden hafif ve orta düzeyde %40 ile %80 arasında ÇÖZGER raporu bulunan 36 ayı tamamlamış okul öncesi ve okul çağındaki nöroçeşitliler öncelikli olmak üzere, merkeze kayıt yaptıran tüm bireyler kısmi zamanlı veya günübirlik olarak mola evi hizmetlerinden yararlanabilmektedir. Mola evleri;

- 2 adet el sanatları atölyesi
- Çocuk oyun odası

- Spor sınıfı
- Müzik sınıfı
- Uyku odası
- Revir
- Kişisel bakım atölyesi
- Psikososyal destek biriminden oluşmaktadır.

Mola evlerinden faydalanmak isteyen, kendi imkanları ile ulaşım sağlayamayan ailelere ücretsiz servis hizmeti verilmek suretiyle nöroçeşitli birey evden alınır ve eve bırakılır. Mola evleri servis aracında nöroçeşitlilere refakat eden bir adet servis görevlisi bulunmaktadır.

Birlikte Yaşam Merkezi ve Gündüz Destek Mola Evleri'nden Yararlanacak Olan Bireylerin;

- Diyarbakır il sınırları içinde ikamet etmesi,
- %40 ve üzeri ÇÖZGER raporu olması,
- Kimlik fotokopisi,
- Başvuru formunu dolurması gerekmektedir.

NADİR VE KRONİK HASTALIKLAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

MADDE 10- Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları

a) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Belediyeye verilmiş görev ve sorumlulukların, yetkisi dahilinde olanların yerine getirilmesini sağlar,

b) Belediye Başkanının talimatıyla Meclis ve Encümen kararlarını uygular,

c) **Personeline görev dağılımını yapar, personeli izler ve çalışanların yürüttüğü işleri kontrol eder,**

ç) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yaşayan nadir ve kronik hastalığı olan bireyler ve aileleri için hizmet, politika ve etkinlikler üretir,

d) Nadir ve kronik hastalığı olan bireyler ve aileleri için sosyal ve bireysel sorunlara karşı önleyici, koruyucu, değiştirici, geliştirici uygulamaları gerçekleştirir,

e) Nadir ve kronik hastalığı olan bireyler ile ilgili il genelinde veri tabanı oluşturur,

f) Toplumun bilinç düzeyini artırmak, **personeli** farkındalık oluşturmak ve Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğü hizmetleri ile ilgili tanıtım yapmak amacıyla erişilebilir belgesel, kitap, dergi, broşür gibi basılı veya sesli materyaller hazırlar ve dağıtımını **sağmak,**

g) Üniversiteler, özel kuruluşlar, nadir ve kronik hastalığı olan bireyler hizmet amacı ile kurulmuş vakıf, dernek, sendika gibi sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ortak çalışmalar **yapmak,**

ğ) Diyarbakır il sınırları içinde bulunan nadir ve kronik hastalığı olan bireyler ve ailelerini bilgilendirme amacı ile eğitim, seminer, sempozyum, panel, konferans gibi bilgilendirici bilinçlendirici çalışmalarını organize **etmek,**

h) Nadir ve kronik hastalığı olan bireylerin çalışma yaşamına katılmaları için gerekli mesleki eğitimlerin verilmesini sağlayarak mesleki rehabilitasyon çalışmalarını **gerçekleştirmek,**

ı) İl sınırları içinde bulunan nadir ve kronik hastalığı olan bireyler ve aileleri için rekreasyon çalışmalarını **yapmak,**

- i) Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğüne bağlı çalışan personelin mesleki gelişimi için gerekli eğitimleri almasını sağlar ve **personelin** mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak imkânlardan faydalanmaları için alan **yaratmak**,
- j) Nadir ve kronik hastalığı olan bireylerin veli ya da vasilerinin taziye, hastane, resmi işlemler gibi zorunlu haller durumunda veya sosyalleşme talebinden doğan ihtiyacı karşılayacak gündüz destek merkezlerini **açmak**,
- k) Nadir ve kronik hastalığı olan bireylerin eğitim ve öğretim, sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılamak, nadir ve kronik hastalığı olan bireylerin yeteneklerini geliştirmek üzere donanımlı merkezler **açmak**,
- l) Nadir ve Kronik Hastalıklar Şube Müdürlüğü hizmetlerinden faydalanmak isteyen engelli bireylere gerekli durumlarda ücretsiz servis aracı hizmeti ve kanser hastalarının hastaneye erişim hizmetini **sağlamak**,
- m) Talep edilmesi halinde şube müdürlüğünde görev alan meslek elemanları (sosyal çalışmacı, sosyolog, psikolog, fizyoterapist, hemşire) tarafından sosyal inceleme yapılarak medikal malzeme, aynı ve sağlık hizmetleri desteği sunmak,
- n) Şube Müdürlüğüne başvuran Nadir ve kronik hastalığı olan bireylere ve ailelerine danışmanlık, yönlendirme ve psikososyal destek hizmeti vermek,
- o) Kentteki tüm engelli bireylerin eşit koşullara sahip olması için engellilikte sosyal modeli baz alarak kent yaşamını değiştirmeyi, ön yargıları ve ayrımcılığı ortadan kaldırmayı ve tüm imkanların tüm bireyler için erişilebilir ve ulaşılabilir hale getirilmesini sağlar. Bu amaçlar için kentin tüm bileşenleriyle işbirliğinin sağlanması için gerekli mekanizmaları düzenler
- ö)İlgili tüm Koordinasyon, Kurul ve Değerlendirme Kurullarında yer alır,
- p)Engellileri sürekli iyileştirilmelerine yönelik çalışmalar yapmak**,
- r) Personelin Mesai saatlerini etkin ve verimli kullanarak uyum içinde çalışmasını **sağlamak**,
- s) Demirbaş, kırtasiye ve benzeri malzemelerin amacına uygun kullanılmasını **sağlamak**,
- ş) Faaliyet raporlarının periyodik olarak hazırlanmasını ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Daire Başkanlığına sunulmasını **sağlamak**,
- t) İlgili alanda gönüllülük faaliyetleri yürütür ve şube müdürlüğünde gönüllü çalışmalar yapmak isteyen bireylere alanla ilgili eğitim verilmesini **sağlamak**,
- u) Şube Müdürlüğünden hizmet alan bireylerin gelişimine ve eğitimine destek olacak erişilebilir kitap, dergi, oyuncak, malzeme gibi materyalleri temin etmek,
- ü) İş güvenliği önlemlerini almak.
- v) İlgili yazışmaların yapılmasını sağlamak,
- y) Personel hareketlerini (izin, dış görev vb.) planlar, denetler ve **personelle** bilgilendirilme yapılmasını sağlamak,
- z) Şube Müdürlüğünü Daire Başkanına ve üst yönetime karşı temsil etmek,
- a.a) Görevlendirilmesi durumunda Birimi / Kurumu temsil etmek,

YAŞLI HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

MADDE 11- Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğünün Görev, Yetki ve Sorumlulukları

- a) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Belediyeye verilmiş görevlerden, yetkisi dahilinde olanların yapılmasını sağlar,
- b) Belediye Başkanının talimatıyla Meclis ve Encümen kararlarını uygular,
- c) Personeline görev dağılımını yapar, **personelini izler** ve çalışanların yürüttüğü işleri kontrol etmek,
- ç) Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi sınırları içine yaşayan 65 yaş ve üstü bireylerin toplumdan soyutlanmadan yaş alma süreçlerini huzurlu bir şekilde geçirmelerini sağlamak,
- d) Kentteki 65 yaş ve üstü bireylerin kaliteli vakit geçirebilecekleri, sosyalleşebilecekleri çok amaçlı merkezler açmak,
- e) Yakınları hayatta olmayan 65 yaş ve üstü bireylerin daimi olarak hizmet alabilecekleri yaşam merkezleri açar ve hizmetleri yürütür,
- f) 65 yaş ve üstü bireylerin aile fertlerinin ihtiyaç duydukları hallerde hizmet alabilecekleri gündüz yaşam merkezleri açılmasını sağlamak,
- g) Yaşlı bireylere ve yakınlarına günlük yaşam becerileri, boş zamanını değerlendirme, yasal haklar ve kendilerine sağlanması gereken destek hizmetleri vb. ve yaşlılıkta huzurlu yaşam konularında danışmanlık hizmeti ve psikososyal destek vermek,
- ğ) 65 yaş ve üstü bireylerin ihtiyaç duymaları halinde resmi kurumlar, hastaneler vb. yerlere ulaşabilmeleri için asistanlık ve ücretsiz servis desteği vermek,
- h) Kendi ev temizliğini yapmaktan zorlanan ve/veya yalnız yaşayan 65 yaş ve üstü bireylere ücretsiz evde temizlik ekibi desteği verilmesini sağlamak,
- ı) Kendi kişisel bakımını yapamayan 65 yaş ve üstü vatandaşlar için evde kişisel bakım hizmeti verilmesini sağlamak,
- i) Ekonomik durumu iyi olmayan yaşlıların evlerindeki teknik bakım ve onarımın yapılarak yaşlıların sağlıklı bir ortamda yaşamına devam etmesini sağlamak,
- j) Fizik tedavi hizmeti alması gereken yaşlılara ilgili meslek elemanı tarafından evde fizyoterapi hizmeti verilmesini sağlamak,
- k) Kronik hastalıklara sahip olan ve yaşlılara enjeksiyon, yara bakımı, şeker ve tansiyon ölçümü v.b. konularda evde sağlık hizmeti vermesini sağlamak,**
- l) Evde sağlık, teknik bakım ve onarım, ev temizliği, medikal malzeme desteği taleplerinde bulunan yaşlıların evine ilgili meslek elemanı tarafından sosyal inceleme yapılmasını sağlamak,
- m) 65 yaş ve üstü bireyler ve aileleri için sosyal ve bireysel sorunlara karşı önleyici, koruyucu, değiştirici geliştirici uygulamaları gerçekleştirir,
- n) Yaşlı bireylerle ilgili il genelinde veri tabanı oluşturur,
- o) Toplumun bilinç düzeyini artırmak, **toplumda farkındalık** oluşturmak ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü hizmetleri ile ilgili tanıtım yapmak amacıyla erişilebilir kitap, dergi, broşür gibi basılı veya sesli materyaller hazırlar ve dağıtımını sağlamak,

- ö) Üniversiteler, özel kuruluşlar, yaşlılık alanında çalışan vakıf, dernek gibi sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ortak çalışmalar yapmak,
- p) Diyarbakır il sınırları içinde bulunan 65 yaş ve üstü bireyler ve ailelerini bilgilendirme amacı ile eğitim, seminer, sempozyum, panel, konferans gibi bilgilendirici, bilinçlendirici çalışmaları organize etmek,
- r) Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğüne bağlı çalışan personelin mesleki gelişimi için gerekli eğitimleri almasını sağlar ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak imkânlardan faydalanmaları için alan yaratır,
- s) Kenti ve kentteki sosyal, kamusal, özel tüm alanların mimarisinin 65 yaş ve üstü bireylere göre düzenlenmesini sağlamak,
- ş) Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü hizmetlerinden faydalanmak isteyen yaşlı bireylere gerekli durumlarda ücretsiz asansörlü veya asansörsüz servis aracı hizmeti vermek,
- t) Talep edilmesi halinde şube müdürlüğünde görev alan meslek elemanları (sosyal çalışmacı, sosyolog, psikolog, fizyoterapist, hemşire) tarafından sosyal inceleme yapılarak medikal malzeme, aynı ve sağlık hizmetleri desteği sunmak,
- u) Şube Müdürlüğüne başvuran 65 yaş ve üstü bireylere ve ailelerine danışmanlık, yönlendirme ve psikososyal destek hizmeti verir,
- ü) 65 yaş ve üstü bireyler için demans alzheimer gibi nörolojik yaşlılık hastalıklarının önüne geçebilmek için etkinlik, kurs ve eğitimler düzenler ve ilgili merkezleri açarak hizmete sunmak,
- v) 65 yaş ve üstü bireylere yaşam konforu sağlamak amacı ile sosyal kültürel etkinlikler ve politikalar uygulamak,
- y) Belediye tarafından açılmış merkezlerde yaşlılara ücretsiz çay, kahve, çorba, yemek meşrubat ikramı yapmak,
- z) 65 yaş ve üstü bireyler için tatil, kamp ve gezi düzenler,
- a.a) Nesiller arası kültürel hafıza aktarımı ve etkileşim için masal evleri açmak.
- a.b) İlgili tüm Koordinasyon, Kurul ve Değerlendirme Kurullarında yer almak,
- a.c) Engellileri sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak,
- a.ç) Personelin mesai saatlerini etkin ve verimli kullanarak personelin uyum içinde çalışmasını sağlamak,
- a.d) Faaliyet raporlarının periyodik olarak hazırlanması ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığına sunulmasını sağlamak,
- a.e) İlgili alanda gönüllülük faaliyetleri yürütür ve şube müdürlüğünde gönüllü çalışmalar yapmak isteyen bireylere alanla ilgili eğitim verilmesini sağlamak,
- a.f) Şube Müdürlüğünden hizmet alan yaşlıların gelişimine destek olacak kitap, dergi, malzeme gibi materyalleri temin etmek,
- a.g) İş güvenliği önlemlerini almak.
- a.ğ) İlgili yazışmaların yapılmasını sağlamak,
- a.h) Personel hareketlerini (izin, dış görev vb.) planlar, denetler ve personele bilgilendirilme yapılmasını sağlamak,
- a.ı) Şube Müdürlüğünü Daire Başkanına ve üst yönetime karşı temsil etmek,
- a.i) Görevlendirilmesi durumunda Birimi / Kurumu temsil etmek,

MADDE 12-

1- Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü Hizmet Birimleri

Evde Temizlik Birimi

Yaşamlarını yalnız sürdüren 65 yaş ve üzeri bireylerin evlerinde yapılacak incelemelerle ihtiyaçları açığa çıkaran ve bunun sonucu bu bireylere temizlik desteğini sağlayacak birimdir.

Evde Sağlık Birimi

Yaşlılık ve kronik hastalıkları sonucu ortaya çıkan, 65 yaş ve üzeri bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan sağlık hizmeti desteği sunan birimdir.

Evde Teknik Onarım Birimi

Olumsuz Ekonomik şartların yemeziğinin sabit olduğu hallerde, açığa çıkan ihtiyaçlar dahilinde 65 yaş ve üzeri bireylerin yaşadıkları konutlarda tadilat, bakım ve onarım sunan birimdir.

Psikososyal Destek Birimi

65 yaş ve üstü vatandaşlara ve ailelerine psikososyal destek veren, yaşlılık alanı ile ilgili proje ve politikalar oluşturulmasına katkı sunan birimdir.

SON HÜKÜMLER

Yönetmenlikte Yer Almayan Hususlar:

MADDE -13 -(1) İş bu yönetmenlikte yer almayan hususlarda yürürlükteki ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük:

MADDE – 14- (1) Bu Yönetmenlik Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından onaylanmasına müteakip Belediye ilan tahtasında ve/veya Belediyemiz web sitesinde yayımlanmasından sonra yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE- 15 – (1) Bu yönetmenlik hükümlerini Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı yürütür.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Görev, Yetki ve Çalışma Esasları Yönetmeliği 13.12.2024 tarih ve 400 sayılı Meclis kararı ile onaylanmıştır.

Evin YELBOĞA
Meclis 2. Başkan V.

Merve UTLU
Katip

Hamza ÖNEN
Katip